

Можеш да купиш звање, али не и знање

Олујно невреме, напољу је пљусак. Судар облака под тежином летњег времена, испуштају кишу, уз пљусак чује се хук грома, као пред некакав дочек, као пред најављивање новог времена и новог доба. Стварно, долази смена годишњих доба, као смена људи, генерација, времена, мишљења. Осим што су се смењивала годишња доба, смењивали су се и људи на положајима, на власти, без власти, са силом у рукама, и они који верују и позивају се на правду и поштење.

Пљусак је био из минута у минут све јачи, све убрзанији. Киша која је непрестано падала плавила је канале, рупе на лошим путевима, пукотине на асфалту и уливала се у све оне рупе и пукотине које су остале из неког прошлог доба. Људи су, за разлику од пре неколико месеци, сада у кућама, гледају кроз прозоре својих, већ оронулих домова, кишу и невреме. Гледају и слушају оно што се пушта на телевизији.

Тамо је, за већину грађана, била историјска прекретница. Звала се мирна револуција, а тег који је требао да дода још већу тежину, била је скупштина, емитована путем свих могућих медија. Већином, узбуђени народ, пренос је гледао путем телевизије. Телевизија је уз јарко жуту светлост сијалица из домова, давала посебан бљештав приказ осећања људи у том тренутку. У једној кући на периферији града, једна породица, као и све остале, нестрпљиво је ишчекивала коначну промену и боље дане. Ти бољи дани, били су као светло на крају тунела, мрачног и тајанственог.

За столом с леве стране седела је ћерка, млађе дете ратног ветерана, уједно и унука борца из Другог светског рата. Завршавала је средњу школу и већ увелико разумевала смисао друштва у којем је живела и политике која је владала. Може се рећи да се политички декларисала као комуниста, иако у њено време то није живело, а сигурно, неће ни живети. У чело стола, седео је отац, ветеран из предходног рата, додуше, тај рат није био један једини. Када човек попут њега изгуби руку у рату, апсолутно је неважно колико је ратова водио. У сулудим ратовима и политичким трзавицама једног народа и једне државе, тај човек, сем руке, изгубио је брата и жену. На кревету седи његов

син, политички и друштвено освешћен, енергичан, неко ко својом брзином и снагом може да потпуно унапреди себе и све око себе, или да потпуно уназади и упропасти. Његово размишљање може променити свет, али и живот њега и његове породице. Син је иначе пред последњим испитом на студијама права.

Бљештаво светло, које долазише са стране где је стајао телевизор, указивало је да је у питању велико дешавање за будућност целе нације. Седница које се преносила преко телевизије трајала је, отприлике, осам сати. Тек негде око пола једанаест увече кандидат за премијера почео је да чита заклетву. Син узима даљински, појачава, како би чуо свечани тренутак нове историје. Тишина је у скупштинској сали, тишина је у кући, тишина је свуда као пред бомбардовање. Новоизабрани премијер ставља руку на књигу Устава, док другу руку држи усправно у ваздуху и отпочиње заклетву.

"Заклињем се чашћу и родом, пред народом и Богом...", у кући ћерка прекиде тишину, док у позадини се и даље изговара заклетва. "Срамота!", рече полугласно и врло демонстративно напусти собу. Отац и син беху помало зачуђени, али и не толико изненађени, јер њен темперамент био веома сличан њеном гесту. Тако како је брзо и нагло изашла из собе, тако је и заклетва премијера брзо прошла, али и неколико месеци наводних промена.

Крајем године зимско време, које је требало бити хладно и снежно, било је веома топло и пријатно. Народ је на неколико протестних скупова против власти изборио слободу. Та слобода није била великих размера као што се очекивало. Кап која је прелила чашу била је потпуна незаинтересованост власти за проблеме и потребе његове . У био је спреман за нову жртву, нове протесте, нову смену. Народ је, међутим , био веома уморан па му је задовољство причињавало само то што у рафовима продавница има хлеба и млека, што не падају бомбе и не гину људи.

Неколико дана пред Нову годину јавности се обратио премијер у којем је енергично причао о напретку, расту и развоју, али је и напоменуо како ће доћи до коначне смене кадрова на факултетима, у школама, болницама. Народ није разумео баш најбоље значење ових рећи па и није придавао значају тај говор.

Два дана после Нове године, народ спонтано излази на улицу и протестује против смене неколико челних људи на факултетима у држави. Ту се нашао и та трочлана породица са периферије. Син који је први изашао јер су на удару били његови професори, иако је, недавно, дубоко веровао новој власти и новим променама. Његов отац, сакат и кљакав, ступа у нову протестну колону, иако је, недавно, био у колони заједно са онима који су сада на власти борећи се за промене и слободу. Ћерка је била у првим редовима, доста даље од њих, изказујући своје незадовољство веома бесним и револуционарним говором.

СТИЖУ до главног трга, где су стигли и пре неколико месеци, тада предвођени јаким опозиционим лидером, а данас премијером против кога се боре. У силној и великој гужви, поред њих, на путу у сред центра града, манијачком и дивљачком вожњом, један аутомобил се, да ли случајно или намерно закуцао и улетео у масу поштених и часних људи. Међу народом настала је паника, вриштање, страх и крв. Полиција која је, као случајно била у близини, одмах је реаговала, ухапсивши човека који је возио, још двојицу из његових кола и велику већину демонстраната.

Под ударом аутомобила настрадао је двоје људи, а њих десет теже повређено. Као такви, повређени и духовно и физички, бивају принуђени да одговарају за наводне злочине. Међу ухапшенима био је студент права, само зато што се нашао ту, његов отац, само зато што је веровао у боље сутра, ћерка, само зато што није веровала ником. У полицијској станици за време испитивања сина и студента зазвонио је телефон, након чега је уследила тишина, а главни инспектор, који је испитивао осумњичене, се на неки начин уплашио, јер је ишчекивао тај позив. После трећег звона јавља се сав презнојен. Подиже слушалицу и изговара веома бојажљиво: "Хало".

Све време опрезно слуша наређења која му неко даје са друге стране слушалице. Спушта слушалицу веома опрезно, излази напоље у чекаоницу и наређује да се три осумњичена пусте, јер једноставно нема потребе да се даље испитују. Та тројица били су они који су улетели у масу људи код трга. Испоставиће се да су то били синови неког државног тужиоца. Син и студент бива избачен са факултета због наводног кршења јавног реда и мира. Ћерка не успева да упише жељени факултет, помало депресивна због свега, а

понајвише због тога што нема новца да плати студије или, можда, потплати неког као што су неки други потплаћивали и давали како би сутра били цењени и поштовани са неколико доктората, измишљених функција и послова. То су мутни људи!

Река има две обале. Кроз средину тече чиста и бистра вода, а поред обале стоји муљ, отпад и песак. Тако и пре поштених и часних, стајаће муљ и отпад. После бистре воде опет ће наићи муљ и отпад. Не постоји коначна промена, нити коначна смена, само промена фасаде, промена тек неких спољних ситница, али никад темеља, односно система. После тога смењивала су се доба, смењивали су се и људи, долазио је робовласник код роба, биле су олује, кише, али никада оне које су наговестиле промену до које никад, заправо, није ни дошло.

Мораћемо још дуго чекати нову олују, ново невреме, нови хук громава, нову слободу, ПРАВУ слободу и коначну и ПРАВУ промену и победу једног малог, али за мене великог и часног народа. Љубав, вера, нада...

**Вељко Продановић,
ОШ „Драгиша Луковић Шпанац“ Белошевац, Крагујевац
Одељење: VIII/2**

Ментор: Бојана Тубић, професор српског језика и књижевности